

Цюпак І.М. Термінологічний розвій поняття «тьюторство» // Педагогіка у вимірі соціокультурних досліджень / Матеріали Всеукр.наук.-практ.конф. 10-11 квітня 2019 р. – Херсон: Айлант, 2019. - С. 114-116.

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
Національної академії педагогічних наук України імені Івана Зязюна
Державна науково-педагогічна бібліотека України
імені В.О. Сухомлинського
Рівненський державний гуманітарний університет
Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського

«ПЕДАГОГІКА У ВИМІРІ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

**Матеріали Всеукраїнської
науково-практичної конференції**

10-11 квітня 2019 року

Херсон – 2019

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ РОЗВІЙ ПОНЯТТЯ «ТЬЮТОРСТВО»

Цюпак І.М.

Херсонський державний університет

Освіта вимагає зміни традиційної моделі взаємодії «педагога – дитини», адже його організація передбачає забезпечення індивідуальної траєкторії навчання кожної особистості в умовах освітнього простору, що зумовлює нові для педагога функції координатора, модератора, фасилітатора, які акумулюються в тьюторській діяльності. Це вимагає спеціальної підготовки майбутнього педагога до діяльності тьютора. Проблема тьюторства для вітчизняної науки є досить новою (на відміну від зарубіжної педагогіки), і хоча в цьому напрямі ведуться активні наукові розвідки, вона ще не знайшла достатнього висвітлення в сучасних дослідженнях. Найбільшого поширення діяльність тьютора набула в умовах дистанційного навчання, окремих питань супровідного навчання в школі. Актуальність проблеми, необхідність з'ясування можливості використання ідеї тьюторства на всіх рівнях освіти зумовлюють необхідність вивчення термінологічного розвію поняття «тьюторство» на теоретичному і практичному рівнях.

У «Онлайновому мовному словнику» поняття «tutor» в перекладі з англійської мови – це педагог-наставник. Етимологія цього слова (лат. Tueor – дбати, оберігати) пов'язана з поняттями – «захисник», «покровитель», «страж» [6]. Також, «тьютор» (від англ. tutor – викладач-консультант, радник) – в освіті (особливо в Оксфорді й Кембриджі) – це університетський викладач, людина відповідальна за навчання й контроль над декількома студентами [6]. Термін «тьютор» в контексті перекладу має такі значення – як репетитор, радник, тренер, консультант, вихователь, просвітитель, інструктор, наставник, вчитель, викладач, доглядач, опікун. У словнику «Термінологія в системі додаткової професійної освіти» трактування поняття «тьютор» визначається так: тьютор (у перекладі з англ. – викладач-консультант) – особа, яка полегшує процес навчання, роль якої – бути знаючим партнером своїх слухачів [7, с. 74].

За визначенням «Методичних рекомендаціях з питань дистанційної освіти», тьютор – це викладач-консультант, який контролює освітній процес у дистанційній формі й виконує одночасно функції викладача, консультанта й організатора (менеджера) цього процесу [5]. Таким чином, тьютор – це наставник, що допомагає дитині в організації освітньої діяльності, пізнанні світу.

У дослідженні Сучану А. тьюторська практика трактується по-різному: «класний керівник», «класна дама», «гувернер» «репетитор» та ін., в аспекті такої діяльності фахівці мають розуміти, що вони здійснюють саме тьюторську діяльність [1].

Науковець Койчева Т.І. надає таке розяснення, щодо поняття «тьютор» – це нова спеціалізація професійної діяльності вчителя, що реалізується в умовах дистанційної форми навчання. Автор визначає такі функції які виконує тьютор: функцію консультанта, що виявляється в інформуванні, порадах слухачів, інформаційній підтримці навчання; функцію менеджера, яка реалізується в керівництві та мотивації слухачів, консультаціях та комунікаціях зі слухачами; функцію фасилітатора, що відтворюється в налагодженні та підтримці інформаційних зв'язків і взаємодії між слухачами та іншими учасниками системи дистанційної освіти, в урегулюванні різних проблем, розв'язанні конфліктів, адаптації слухачів до нової форми навчання [4, с. 9]. Тобто тьютору властиві як традиційні функції вчителя, так і нові, пов'язані з принципово новими умовами організації освітнього процесу.

Плахотнік О.В. у своїй науковій роботі при визначенні суб'єкта в освітньому просторі, розкриває особливості вчителя, який може реалізувати себе в новій ролі – тьюторській [7, с. 3]. Щодо суб'єкта-учня розкрито необхідність усвідомлення освіти як «індивідуальної освітньої траєкторії», що вибудовується за допомогою по-новому діючого вчителя (тьютора). Автор розглядає соціально-філософський контекст тьюторства, а саме «позиціонування учня як суб'єкта і, навіть більше, акцентування його суб'єктивних характеристик і особливостей, розуміння освіти як вибудовування

учнем «індивідуальної освітньої траєкторії» [7, с. 12]. Такий тьютор, на думку Плахотнік О.В., це нова фігура в освітньому просторі: тьютор актуалізує й посилює момент проблемності в освітньому середовищі, стимулюючи тим самим власну освітню активність учня; він працює зі «знанням-думкою» – проблематизує наявні знання учня і сприяє появі у нього нового знання. Ідея саме вказаним чином зрозумілого тьюторства – це ідея діяльності, що обслуговує процес розв’язання протиріччя між моментами соціального й індивідуального в освіті (само-освіті) суб’єкта, процес утворення культурної індивідуальності [7, с. 12]. Очевидно, що другий аспект розуміння тьюторства, на противагу першому, максимально актуалізує особистісний контекст комунікації учня й учителя, вкрай посилюючи значення індивідуальності і персоніфікованості тьютора. Авторка зазначає, що в сучасному освітньому просторі обидва вказані різновиди тьюторства затребувані. Більше того, соціально-філософський аспект проблеми дозволяє припустити, що напруга протиріччя між двома вказаними тенденціями в розумінні тьюторства служить джерелом подальших позитивних трансформацій не лише суб’єкта-вчителя, але й освітнього простору сучасності в цілому [7, с. 13].

У своєму дослідженні «Формування готовності студентів вищих педагогічних навчальних закладів до діяльності тьютора» Іващенко М. В., зазначає, що раніше тьюторами (від англ. tutor – опікун, репетитор) називали педагогів-наставників в англійських «паблік-скулз», старших школах або педагогічних коледжах, у контексті власного дослідження, автор під поняттям «тьютор» розуміє педагога, який супроводжує побудову та реалізацію індивідуальної освітньої програми суб’єктів дистанційного навчання [3, с. 7]. Щодо сутності поняття «діяльність тьютора» Іващенко М. В., розкриває її як таку, що полягає в реалізації супроводу навчання за індивідуальною освітньою траєкторією дитини шляхом індивідуальної педагогічної підтримки її самостійної навчально-пізнавальної діяльності, консультацій щодо визначення індивідуального темпу навчання та забезпечення ефективного використання результатів навчання в процесі подальшого саморозвитку дитини [3, с. 7].

Отже, на основі аналізу наукової літератури розкрито термінологічний розвію поняття «тьюторство», з'ясовано, що сутність понять «тьютор» – це педагог, який вибудовує індивідуальну траєкторію освіти дитини, освітню програму й супроводжує цю побудову, її реалізацію.

Список використаних джерел:

1. Ася Сучану. Тьютор: якісно нове особистісно-професійне призначення викладача-консультанта у вищому навчальному закладі. [електронний ресурс] – Матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах СНД» // Збірник наукових праць. – Переяслав-Хмельницький, 2013 р. – 272 с. – Режим доступу: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/1709>.
2. Беков Х.А. Терминология в системе дополнительного педагогического образования: словарь / Х.А. Беков, С.В. Широбоков, И.И. Кирьянов и др. – М. : ИПК госслужбы, 2001. – 107 с.
3. Іващенко М. В. Формування готовності студентів вищих педагогічних навчальних закладів до діяльності тьютора: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Харк. нац. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. – Х., 2011. – 20 с.
4. Койчева Т.І. Підготовка майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей як тьюторів для системи дистанційної освіти: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / ; Південноукр. держ. пед. ун-т (м. Одеса) ім. К.Д.Ушинського. – О., 2004. – 20 с.
5. Методичні рекомендації з питань дистанційної освіти [Електронний ресурс] // Система дистанційного навчання ТНЕУ. – Режим доступу до журн.: http://sdn.tneu.edu.ua/index.php?go=a_met_recom&printing=1
6. Онлайнные языковые словари [электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.wordreference.com/enru/tutor>.
7. Плахотнік О.В. Суб'єкт в освітньому просторі: соціально-філософський аналіз: Автореф. дис... канд. філософ. наук: 09.00.03 / Харк. військ. ун-т. – Х., 2004. – 19 с.